

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено рішенням вченої
ради економічного факультету
прот. № 1 від 30.08.2021 р

Рекомендовано на засіданні
кафедри Управління державними
і корпоративними фінансами
прот. № 1 від 27.08.2021 р.

ФІНАНСИ ПІДПРИЄМСТВ **Силабус**

2021-2022 навчальний рік

Галузь знань	– 07 «Управління і адміністрування»
Спеціальність	– 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»
Освітні програми	– «Управління фінансами, банківська справа і страхування» «Управління фінансами та трейдинг на світових фінансових ринках»
Освітній рівень	– перший (бакалавр)
Кількість кредитів ЄКТС	– 6 (180 годин)
Курсова робота кредитів ЄКТС	– 1 (30 годин)
Лектори Бормотова Марина Валентинівна (кандидат економічних наук, доцент), Контакти: +38 (050) 944-38-45, e-mail: bormotova@kart.edu.ua	
Години прийому та консультацій: кожен понеділок з 12.20	
Розміщення кафедри: Місто Харків, майдан Фейсбаха, 7, 3 корпус, 5 поверх, 515 аудиторія.	
Веб сторінка курсу: http://do.kart.edu.ua/	
Додаткові інформаційні матеріали: http://lib.kart.edu.ua	

Фінанси підприємств є основою фінансової системи країни. Фінанси підприємств як складова частина фінансової системи займають визначальне місце у структурі фінансових відносин суспільства. Вони функціонують у сфері суспільного виробництва, де створюється валовий внутрішній продукт, матеріальні та нематеріальні блага, національний дохід — основні джерела фінансових ресурсів. Саме тому від стану фінансів підприємств залежить можливість задоволення суспільних потреб, фінансова стійкість країни.

Вихід України з тривалої економічної кризи безпосередньо пов'язаний з поліпшенням фінансового стану суб'єктів господарювання всіх форм власності в усіх сферах діяльності. Це потребує підготовки спеціалістів-фінансистів, що мають глибокі теоретичні і практичні знання, можуть узагальнити наявний досвід країн з розвинутою ринковою економікою, розробити план дій щодо виходу із фінансової скрути.

Базові знання в галузі фінансів підприємств важливі для будь-якої сфери ділової активності, особливо для успішної реалізації власного бізнесу. Знання визначених фінансових методів, концепцій та термінології дозволяє спілкуватись та залучати фінансових спеціалістів для вирішення своїх проблем в бізнесі.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

Заплановані загальні компетентності (ЗК), спеціальні (фахові) компетентності (СК), результати навчання (ПР):

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК12 Здатність працювати автономно.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Чому ви маєте обрати цей курс?

Якщо Вас зацікавить кар'єра в сфері фінансів підприємств, де існують різні і потенційно вигідні кар'єрні можливості, які стають доступні тільки при умові, що людина є професіоналом в фінансових питаннях, тоді вам просто обов'язково варто йти на цей курс!

Крім цього, оволодіння фінансами підприємств, як наукою, надає надійне підґрунтя

для кар'єрного росту, як в якості керівника підприємства, так і в якості державного політика. Більшість керівників підприємств, корпорацій, видатних політиків – саме фінансисти.

Володіння вміннями та навичками управління Фінансами підприємств – забезпечення цікавої та матеріально і морально вигідної кар'єри.

Від здобувачів очікується: базове розуміння економіки, а також обізнаність в питаннях фінансів та грошей і кредиту.

Третина змісту курсу присвячено визначенню сутності та форм фінансів підприємств, а дві третини курсу охоплюють надання практичних навичок з організації фінансової діяльності підприємств, формування грошових надходжень, оподаткування підприємств та їх кредитування; аналіз фінансового стану, а також проведення фінансової санації підприємства й виведенню його з кризи. Тобто за результатами вивчення цієї дисципліни, Ви будете вміти вести ефективно господарську діяльність підприємства, зможете вивести його з кризи та отримувати максимальний прибуток, чим отримуєте можливість брати участь у формуванні основних джерел фінансових ресурсів країни та впливати на її фінансову стійкість.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті, на форумі і особисто - у робочий час.

Організація навчання

Цей курс, який вивчається з вересня по грудень, дає студентам практичні навички з аналізу результативності фінансового впливу діяльності Вашого підприємства на соціально- економічний розвиток країни в цілому та добробут її громадян і фінансовий стан підприємства та проведення фінансової санації підприємства й виведенню його з кризи.

Курс складається з однієї лекції і одного практичного заняття раз на тиждень. Він супроводжується текстовим матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. Студенти матимуть можливість застосовувати отримані знання та вирішувати практичні завдання протягом обговорень в аудиторії та розробки проекту з дослідження та аналізу реального фінансово стану підприємства, ведення ефективної фінансової політики його діяльності та виведення підприємства на новій прибутковий рівень. В рамках курсу передбачено лекції запрошених роботодавців.

Фінанси підприємств / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Запрошені лектори	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Практичні заняття курсу передбачають виконання групових проектів з виконання конкретних прикладних завдань з фінансового аналізу, нормування оборотних коштів підприємств, оцінки фінансового стану підприємства, самостійної розробки шляхів забезпечення прибутковості та росту рентабельності підприємства (групи від 3х до 5 осіб). Виконання завдання супроводжується зануренням у суміжні дисципліни, що доповнюють теми, та формує у студента інформаційну та комунікативну компетентності. Також за дисципліною передбачено виконання курсової роботи, яка присвячена нормуванню оборотних активів підприємства.

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Фінанси підприємств» студенти зможуть застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності, зокрема у структурних підрозділах Укрзалізниці, та в усіх фінансових установах України. Знання основ фінансового планування, оподаткування, кредитування, ціноутворення, формування доходів і прибутку дає змогу ефективно управляти фінансовими ресурсами та вирішувати складні фінансові проблеми, які виникають на підприємстві в ринкових умовах господарювання. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, експертів, економістів, ризик-менеджерів, держслужбовців профільних установ та усіх інших, що пов'язані з управлінням фінансових потоків підприємств.

Теми курсу

Змістовий модуль 1. Теоретичні та організаційні основи фінансів підприємств

Тема 1 Основи фінансів підприємств

Економічна сутність фінансів підприємств. Формування і функціонування фінансів підприємств. Фінансові ресурси та джерела їх формування. Організація фінансової діяльності і фінансової роботи підприємств. Управління фінансами підприємств.

Тема 2 Грошові розрахунки підприємств

Поняття грошового обороту та сфери застосування готівкових та безготівкових розрахунків. Рахунки підприємств.

Характеристика форм безготівкових розрахунків. Економічна відповідальність за несвоєчасність здійснення розрахунків.

Тема 3 Грошові надходження підприємств.

Види грошових надходжень. Виручка від реалізації продукції та від іншої реалізації.

Грошові надходження від фінансово-інвестиційної діяльності.

Тема 4 Формування і розподіл прибутку.

Економічна сутність прибутку та його види. Фактори, що формують прибуток підприємства. Собівартість продукції. Розподіл прибутку підприємства.

Тема 5 Оподаткування підприємств

Сутність і призначення системи оподаткування підприємств. Оподаткування прибутку підприємства. Платежі за ресурси. Сплата непрямих податків. Платежі підприємств на загальнообов'язкове державне пенсійне і соціальне страхування. Місцеві податки та збори.

Змістовий модуль 2. Функціонування фінансів підприємств

Тема 6 Оборотні кошти

Сутність оборотних коштів та їх структура. Необхідність і методи обчислення оборотних коштів. Поняття норм і нормативів оборотних коштів, їх розрахунок. Джерела формування оборотних коштів. Показники стану оборотних коштів. Показники ефективності використання оборотних коштів.

Тема 7 Кредитування підприємств

Банківське кредитування. Класифікація банківського кредиту. Комерційне кредитування підприємств. Інші форми кредитування підприємств.

Тема 8 Фінансове забезпечення відтворення основних засобів

Сутність основних засобів та їх відтворення. Показники стану та ефективності використання основних засобів. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів. Знос і амортизація основних засобів. Фінансування витрат на поліпшення основних засобів.

Тема 9 Оцінка фінансового стану підприємств

Фінансовий стан підприємства, методи його оцінки. Інформаційне забезпечення оцінки фінансового стану підприємства. Методика оцінки фінансового стану. Аналіз фінансової стійкості підприємства. Аналіз ліквідності підприємства. Аналіз ділової активності. Аналіз рентабельності діяльності підприємства.

Тема 10 Фінансове планування на підприємствах

Фінансова стратегія підприємств. Зміст та методи фінансового планування. Поточний фінансовий план. Зміст і значення оперативного фінансового плану.

Бюджетування в системі оперативного фінансового планування. Контролінг

Тема 11 Фінансова санація та банкрутство

Сутність і види банкрутства. Фінансові заходи упередження банкрутства. Діагностика банкрутства. Механізм фінансової стабілізації підприємства при загро-зі банкрутства. Санація, її види, механізм проведення. Фінансове забезпечення ліквідаційних процедур при банкрутстві.

Ресурси курсу

1. <http://lib.kart.edu.ua> <http://www.uz.gov.ua/about/>
2. www.ukrstat.gov.ua/
3. <https://finance.ua/>
4. finance.liga.net/
5. <https://biz.nv.ua/finance.html>

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції. Ви повинні бути готовими до дискусій та мозкових штурмів – ми хочемо знати, що ви думаєте!

Правила оцінювання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, іспит.

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та

оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ

<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Для контролю знань за практичною складовою дисципліни у вигляді письмової контрольної роботи. Письмові контрольні роботи – це ефективний метод перевірки й оцінки знань, вмінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, що дає можливість у найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрями для індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги й об'єктивно оцінювати результати навчання.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 (2) семестр
відвідування занять		до 5 включно
активність на заняттях (лекціях, практичних)		до 5 включно
виконання поточних контрольних завдань		10
виконання письмових контрольних робіт протягом модулю		20
виконання та захист самостійних робіт відповідно до варіанту		20
підсумок		60

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

При заповненні екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B

ДОБРЕ – 4	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Команда викладачів:

Бормотова Марина Валентинівна (<http://kart.edu.ua/pro-kafedru-f-ua/kolektivkafedri-f-ua/bormotova-f-ua>) – лектор з фінансів підприємств в УкрДУЗТ. Отримала ступінь к.е.н. за спеціальністю 08.00.05 – «Економіка, планування та організація управління народним господарством і його галузями» у 1994 році. Напрямки наукової діяльності: фінансовий ринок, інвестиційний розвиток.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультиватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>